

Allvarlig kritik mot Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden i Sigtuna kommun för brister i handläggningen av ett ärende om försörjningsstöd som domstol återförvisat till nämnden för ny prövning

Beslutet i korthet: Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden i Sigtuna hade avslagit ansökningar om ekonomiskt bistånd. Efter överklagande av den enskilde upphävde förvaltningsrätten besluten och återförvisade målet till nämnden för ny prövning. Domen innebar att överklagandet delvis bifölls. Den enskilde överklagade domen till kammarrätten i de delar han inte fått framgång i förvaltningsrätten. Eftersom det endast var den enskilde som överklagade till kammarrätten kunde en prövning där inte utfalla till nackdel för honom. Nämnden skulle ha sett till att ett nytt beslut fattades så snart den fått del av förvaltningsrättens dom. Nytt beslut fattades dock först efter ett och ett halvt år. Nämnden får allvarlig kritik för bristerna i handläggningen.

Bakgrund

I en dom den 11 maj 2011 behandlade Förvaltningsrätten i Uppsala, mål 7311-10, ett överklagande från AA av tre beslut som hade fattats av Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden i Sigtuna kommun (nedan kallad nämnden). Nämnden hade helt eller delvis avslagit ansökningar från AA om bistånd för september, oktober och december 2010.

Målet i förvaltningsrätten gällde vilka inkomster som skulle beaktas vid bedömningen av AA:s rätt till bistånd.

I sin dom upphävde förvaltningsrätten de överklagade besluten och visade målet åter till nämnden för en ny prövning. Enligt domslutet skulle nämnden vid den förnyade prövningen enbart beakta inkomster från tidigast augusti 2010 och en del av det traktamente som AA hade uppburit vid arbete utomlands skulle undantas vid inkomstberäkningen.

AA överklagade förvaltningsrättens dom till kammarrätten som den 7 oktober 2011 beslutade att inte meddela prövningstillstånd. Förvaltningsrättens avgörande stod därmed fast.

Anmälan

AA framförde i en anmälan klagomål mot bl.a. Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden i Sigtuna kommun. Han anförde bl.a. att nämnden inte hade gjort någon förnyad prövning av hans ärende efter domstolsprövningarna.

Utredning

JO inhämtade handlingar från förvaltningen.

JO anmodade därefter nämnden att inkomma med utredning och yttrande över vad AA hade anfört i sin anmälan.

I remissvaret anförde nämndens arbetsutskott i huvudsak följande.

Ärendet

AA har varit aktuell för ekonomiskt bistånd under två perioder. Den första insatsen påbörjades 2009-06-26 och avslutades 2010-08-17. Sista utbetalningsmånad var juli 2010.

När AA återkom med ny ansökan om ekonomiskt bistånd för september 2010 gjordes beräkningar tre månader bakåt i tiden. Det ansågs skäligt då AA tidigare varit aktuell för ekonomiskt bistånd och torde vara väl förtrogen med gällande regelverk. Beräkningarna för juli, september och oktober resulterade i normöverskott.

Beräkningen för september låg till grund för beslutet om att avslå ansökan med hänvisning till normöverskottet. AA överklagade beslutet för september 2010-10-07 och hänvisade till omkostnader han haft under tiden han arbetade i Finland, som AA ansåg borde godkännas som skäliga utgifter.

Beslutet för september 2010 omprövades av handläggaren 2010-10-29. Nya beräkningar gjordes för perioden juli till oktober och hänsyn togs till boendekostnader som AA haft under vistelsen i Finland. Vidare togs inte en löneutbetalning med i beräkningen för juli månad.

AA:s normöverskott kvarstod dock, men med en längre summa än de ursprungliga beräkningarna.

Efter omprövning överlämnades ärendet till förvaltningsrätten för bedömning 2010-10-29.

Dom meddelades av förvaltningsrätten i Uppsala 2011-05-11, där rätten upphävde det överklagade beslutet och återvisade målet till utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden för ny prövning. Enligt domslutet ska enbart inkomster beaktas från tidigast augusti 2010.

Domen från förvaltningsrätten inkom till kommunen 2011-05-17 och registrerades i kommunens ärendehanteringsprogram LEX. Dock saknas journalanteckning i den elektroniska akten, eller papperskopia i den fysiska akten och domen har därmed troligen ej kommit handläggaren tillhanda. AA har vid ett flertal tillfällen varit i kontakt med försörjningsstödsenheten efter domslutet, men det finns inte någon journalanteckning om att han har påtalat domslutet eller begärt rättning i enlighet med det. Varken de handläggare eller den enhetschef som arbetade i ärendet under den aktuella tiden finns längre kvar på enheten.

Förvaltningsrättsdomen gick AA partiellt emot och han överklagade förvaltningsrättens dom till kammarrätten, dom registrerades av kommunen 2011-10-11. Kammarrätten beslutar att rätten inte meddelar prövningstillstånd och att förvaltningsrättens dom därmed står fast.

Sammanfattande kommentarer

I syfte att följa förvaltningsrättens domslut beviljas AA följande kompletteringar för den aktuella perioden.

552 kronor utbetalas för november 2010.

4 536 kronor utbetalas för december 2010. Sammanlagt 5 088 kronor utbetalas till AA.

För att förbättra rättssäkerheten samt för att säkerställa att inkomna handlingar från domstolen registreras, använder kommunen dokument- och ärendehanteringsprogrammet LEX. Trots det kan förvaltningen konstatera att rutinerna har brustit i detta enskilda fall och att det är oklart exakt hur detta har kunnat ske. Förvaltningen har sedan sommaren 2012 arbetat med att säkerställa interna rutiner. Enhetschef och gruppleddare på försörjningsstödsenheten har ansvar för att granska inkommande domar i LEX samt för att säkerställa att de fysiska handlingarna når handläggaren för verkställande. Särskild fokus läggs på de domar som bifaller klientens överklagande och de domar som domstolen återförvisar för vidare handläggning. Det inträffade skall således inte upprepas.

AA kommenterade remissvaret.

Bedömning

Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL, rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt. Socialnämndens beslut i en fråga om bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL får överklagas hos förvaltningsrätten. Ett beslut eller en dom som överklagats endast av den ena parten kan inte ändras till den partens nackdel av den högre instansen.

Förvaltningsrätten beslutade i dom den 11 maj 2011 att upphäva nämndens beslut från den 27 september, den 28 oktober och den 26 november 2010 och visade målet åter till nämnden för ny prövning. Det ankom därmed på nämnden att utan dröjsmål göra en förnyad prövning av AA:s rätt till försörjningsstöd för september, oktober och december 2010. Nämnden hade vid den nya prövningen att följa de anvisningar som förvaltningsrätten angett i sitt domslut.

En komplikation i sammanhanget var att AA överklagade förvaltningsrättens dom till kammarrätten. Det väcker frågan om hur en nämnd ska hantera en situation då ett mål återförvisats från en förvaltningsdomstol till nämnden för ny prövning samtidigt som den enskilde överklagat domen till kammarrätten. Beroende på vilka omständigheter som är för handen kan frågan om litispensens bli aktuell, dvs. frågan om samma fråga kan vara föremål för prövning i två instanser samtidigt.

I AA:s fall innefattade förvaltningsrättens dom åtminstone delvis bifall till AA:s överklagande. Domen gällde omedelbart (16 kap. 3 § SoL). Den omständigheten att det endast var AA som överklagade domen till kammarrätten innebar att resultatet av kammarrättens prövning aldrig kunde utfalla till nackdel för AA. Nämnden skulle därför inte ha inväntat kammarrättens avgörande utan skulle ha sett till att det så snart som möjligt fattades ett nytt beslut beträffande AA:s framställningar om bistånd för de aktuella månaderna. Det kom emellertid att dröja cirka ett och ett halvt år från det att förvaltningsrätten avgjorde målet till dess

att nämnden gjorde en ny prövning av AA:s ärende, vilket för övrigt skedde först sedan JO begärt yttrande från nämnden i detta ärende.

Det är utrett att såväl förvaltningsrättens dom som kammarrättens beslut kom in till nämndens förvaltning. Huruvida handläggaren fick del av domen är inte klarlagt. Däremot finns det en notering i journalen om kammarrättens beslut, daterad i slutet av december 2011. Att någon åtgärd inte vidtogs efter det att domen hade kommit in till förvaltningen skulle i och för sig kunna bero på ett rent misstag. En sådan förklaring framstår emellertid som mindre sannolik eftersom någon åtgärd inte heller vidtogs när kammarrättens beslut att inte bevilja prövningstillstånd kom in till förvaltningen.

Den tid det dröjde innan nämnden fattade ett nytt beslut är i sig oacceptabelt lång. Att varken förvaltningsrättens dom eller kammarrättens beslut föranledde någon åtgärd från nämndens sida utgör en allvarlig brist i handläggningen.

Jag noterar att AA nu fått en förnyad prövning av sitt ärende och att nämnden tagit fram nya rutiner för att säkerställa att en liknande händelse inte ska uppstå igen. Mot bakgrund av detta finner jag inte skäl att uppehålla mig mer i saken.

Vad AA i övrigt anfört föranleder inte något uttalande från min sida.

Ärendet avslutas med den allvarliga kritik som innefattas i det ovan anförda.